

Kovács László gyermekgyógyász-professzorra emlékezünk

Életének 67. évében szeptember 17-én elhunyt Kovács László gyermekgyógyász-professzor, a pozsonyi 2. Számú Gyermekklinika, a gyermekkórház nefrológiai szakrendelőjének, valamint klinikai és molekuláris genetikai laboratóriumának volt vezetője. Korábban a Comenius Egyetem Orvosi Karán dékánhelyettesként is működött, és a gyermekgyógyászati tanszéket vezette.

Budapesten született 1950. október 16-án. Moszkvai orvosi tanulmányai alatt ismerkedett meg későbbi feleségével, aki pozsonyi származású, és szintén orvos; így került Szlovákiába. Szakterülete a vesebetegségek gyógyítása volt, és a ritka betegségek is foglalkoztatták. A gyógyításon kívül kutatómunkát is végzett. Dolgozott Magyarországon, Amerikában és Dániában. A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács alelnöke volt, emellett számos szakmai társaságnak a vezetője, illetve tagja itthon és külföldön. 2012-ben a Zdravotnícke noviny ankétján a szakma öt választotta a legjobb szlovákiai gyermekgyógyásznak. 2013-ban Áder János, Magyarország köztársasági elnöke a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét adományozta neki.

2002-ben jelen volt a Carissimi Nonprofit Alap alakuló ülésén, és kezdettől fogva szakmai tanácsadóként segítette lapunkat. Olvashatták a gyermekkori vesebetegségekkel kapcsolatos tanácsait, felhívta a figyelmet a ritka betegségekre, és véleményezte az egészségügyi felvilágosító-ismertető írásokat. Sajnos, állapota már megakadályozta abban, hogy a Rett-szindrómáról, erről a ritka genetikai rendellenességről szóló írásunkat átnezzze.

A 2013/5. számunkban vele készült interjú részletével búcsúzunk tőle.

„A gyermekgyógyászat vonzott, mert végtelenül hálás szakma, tele orvosi sikerélménnyel. A gyerekeken ma már tudunk segíteni, túlnyomó részük teljesen felgyógyul a betegségéből,

vagy legalább az állapota jelentősen javul (amit, sajnos, az idősebbekről nem mindig lehet elmondani). Az orvos jutalma a gyermek hálás tekintete. Ismert tény, hogy gyermekkorban az egyik leggyakoribb veszély a kiszáradás. Ha az ilyen gyermeket érbe adott megfelelő sóoldattal (infúzióval) kezeljük, gyorsan meggyógyul: csodásan feléled, akárcsak egy kókadt virág öntözéskor! De kiderült az is, hogy az infúzió káros is lehet, ha nem megfelelő összetételben vagy túl nagy mennyiségben adják. A vese működésének tanulmányozása vezetett az infúziós kezelés tökéletesítéséhez, és ez a kutatói, tudományos érdeklődés tartott a nefrológia mellett... Engem mindig érdekelt a tudomány, megragadott a felfedezés érzése. A legfontosabb természetesen a beteg gyógyítása, de korántsem elhanyagolható a betegség okának felderítése és annak keresése, hogy mi újat lehetne még tenni a kór leküzdésére. Létezik egy diabetes insipidus nevű betegség (a diabetes latinul nagy mennyiségű vizeletet jelent, az insipidus szó íztelen vizeletre utal, szemben

a mellitus szóval, mely a cukorbeteg édes vizeletét jelzi). A diabetes insipidus az agyalapi mirigyben termelődő antidiuretikus hormon (más néven vazopresszin) hiánya okozza. Ez a hormon biztosítja számunkra a zavartalan éjszakai alvást; hiányában a beteg naponta legalább 20 liter vizeletet ürít, így rengeteget kell innia éjjel-nappal. A világon a betegség első és máig egyedülállóan hatásos gyógyszerét Prágában fejlesztették ki az 1970-es évek közepén. Aspiránsvezetőm, Branislav Lichardus akadémikus kapott belőle egy kisebb mennyiséget kipróbálásra. Örülök, hogy már kezdő orvosként bekapcsolódhattam ebbe a vizsgálatba. Fantasztikus érzés volt látni, hogy a szer új reményt adott a beteg embereknek. Valaki felvetette, hogy kipróbálhatnánk a szert gyermekeknél is éjszakai bevétel esetén – ha kevesebb vizelet termelődne az éjszaka folyamán, akkor esetleg reggelig szárazak maradnának. A feltevés helyesnek bizonyult, a kezelés a bepisilő gyermekek 70%-ánál bevált. Az antidiuretikus hormonról, a vizsgálatok eredményéről könyvet írtunk az aspiránsvezetőmmel, és még kiadás előtt elküldtük szakembereknek véleményezésre Amerikába. Az lett az eredménye, hogy meghívtak oda dolgozni. Ott ugyancsak a vazopresszint tanulmányoztam, de már más szempontból. Kutatócsoportunk a diabetes insipidus egy olyan, ritkán előforduló változatát tanulmányozta, mely családokban nemzedékeken keresztül öröklődik. A vizsgálatok sikeresek voltak, a világon elsőként tártuk fel a kór genetikai okát. Így jutottam el a genetikához és kezdtem el foglalkozni további ritka betegségekkel.”

A professzor úr emlékét megőrizzük.

Tóth Erika